

1. ΚΕΙΜΕΝΟ

Κώστας Καρυωτάκης: *Μικρή Ασυμφωνία εις Α Μείζον*
(Νεοελληνική Λογοτεχνία Κατευθύνσεων, σσ. 69-70)

2. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

2.1. Στοιχεία που αφορούν στο συγγραφέα, λογοτεχνικό περιβάλλον και λοιπά γραμματολογικά στοιχεία:

1. Το ποίημα αυτό περιλαμβάνεται στη συλλογή του Κώστα Καρυωτάκη *Ελεγεία και Σάτιρες* (1927), η οποία περιέχει ποιήματα με σατιρικό και ειρωνικό περιεχόμενο. Τι καυτηριάζει εδώ ο ποιητής¹;
2. Ο αυθορμητισμός και η ειλικρίνεια θεωρούνται βασικές αρετές του έργου του Κώστα Καρυωτάκη. Ποια σημεία του συγκεκριμένου ποιήματος πιστεύετε ότι αναδεικνύουν τα γνωρίσματα αυτά;
3. Η ποίηση του Κώστα Καρυωτάκη χαρακτηρίζεται από μορφική αρτιότητα. Ποια στοιχεία του συγκεκριμένου ποιήματος το αποδεικνύουν;

2.2. Δομή του κειμένου, επαλήθευση ή διάψευσης μιας κρίσης με βάση το κείμενο, εκφραστικά μέσα και τρόποι του κειμένου (υφολογική διερεύνηση, αφηγηματικές λειτουργίες, επιλογές του δημιουργού σε διάφορα επίπεδα γλωσσικής ανάλυσης):

1. Ο Κώστας Καρυωτάκης κάνει συχνή χρήση αντιθετικών σχημάτων στην ποίησή του. Ποιες αντιθέσεις διακρίνετε στο συγκεκριμένο ποίημα και ποια είναι η λειτουργία τους;
2. Σύμφωνα με τον Τέλλο Άγρα, ο τίτλος ερμηνεύεται με βάση τις ομοιοκαταληξίες του τονιζόμενου «α»². Πώς επαληθεύεται αυτή η άποψη;
3. Η ποίηση του Κώστα Καρυωτάκη περιέχει πεζολογικά στοιχεία και ιδιότυπες λέξεις. Μπορείτε να επισημάνετε τέτοια στοιχεία στο συγκεκριμένο ποίημα;
4. Αν υποθέσουμε ότι ο ποιητής στο πρόσωπο του Μαλακάση δεν στηλιτεύει μόνο τον «κοσμικό κύριο», αλλά και το ποιητικό «κατεστημένο» της εποχής του, ποια στοιχεία του ποιήματος θα συνηγορούσαν σ' αυτή την υπόθεση³;

¹ Καυτηριάζει την υπεροπτική συμπεριφορά και τους επίπλαστους τρόπους του «κοσμικού» ποιητή Μαλακάση.

² Π.χ...*Μαλακάση...δικάσει...μεγάλο...άλλο* κλπ. Βλ. σχετικά και Παπάζογλου Χρ., *Παρατονισμένη μουσική-Μελέτη για τον Καρυωτάκη*, εκδ. Κέδρος, σ. 100 και *Βιβλίο του Καθηγητή*, σ. 168.

³ Ο Καρυωτάκης στο πρόσωπο του Μαλακάση ειρωνεύεται τον πομπώδη και ρητορικό ποιητικό λόγο της εποχής του και απορρίπτει τις ποιητικές συμβάσεις που καθιέρωσε ο παραδοσιακός

2.3. Σχολιασμός ή σύντομη ανάπτυξη χωρίων του κειμένου:

1. Σε ποιον απευθύνεται το ποίημα και τι σημαίνει ο τίτλος του⁴;
2. Στο ποίημα αυτό οι δύο ποιητές ανεβαίνουν στην πλάστιγγα. Ποιος βγαίνει δικαιωμένος από την κρίση της ζυγαριάς⁵;
3. Ποια χαρακτηριστικά αποδίδει ο ποιητής στο Μαλακάση και πώς σκιαγραφεί τον εαυτό του;
4. Σε ποια «ασυμφωνία» αναφέρεται το ποίημα;

3. ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΑΙΔΙΑΚΤΟΥ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Γ. Δροσίνη: *Απόκριση στον Παλαμά*⁶

... Πώς αλλιώς
να σε πω; ο συνοδοιπόρος,
χαίρε...

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

*Συνοδοιπόροι ναι, μαζί κινήσαμε
στης Τέχνης το γλυκοξημέρωμα - όμως,
με του καιρού το πέρασμα, χαράχτηκε
του καθενός μας χωριστός ο δρόμος:*

*Εσύ το Ωραίο μες στα μεγάλα ζήτησες
κι εγώ στα ταπεινά κι' αποριμένα,
και δούλεψες το μπρούντζο και το μάρμαρο
κι' άφησες τον πηλό της γης σ' εμένα.*

*Στις αλπικές χιονοκορφές ανέβηκες
και στάθηκα στις λιόφωτες ραχούλες
αρχόντισσες και ρήγισσες οι Μούσες σου
κι' εμένα ψαροπούλες και βοσκούλες.*

λυρισμός. Αντίθετα, η δική του ποίηση είναι αντιλυρική, πεζολογική, άμεση, αυθόρμητη κ.ά.

⁴ Σύμφωνα με διευκρίνιση του ποιητή, το ποίημα απευθύνεται στον «κοσμικό κύριο, και όχι στον ποιητή Μαλακάση». Ο τίτλος παραπέμπει στη μουσική ορολογία και αποτελεί μια αναμέτρηση δύο άνισων «μεγεθών», ενός «μικρού» ποιητή κι ενός «μεγάλου», κατά την οποία ο «μικρός» αναδεικνύεται μεγάλος (ασυμφωνία).

⁵ Βλ. σχετικά Καραγεωργίου Τ., «Ο Καρυωτάκης και η υστεροφημία», π. *Φιλολογική τχ.* 59 (Απρίλιος -Μάιος- Ιούνιος 1997), σσ. 31-36, ιδιαίτερα 36.

⁶ Λ. Πολίτη, *Ποιητική Ανθολογία, Βιβλίο Έκτο, Ο Παλαμάς και οι σύγχρονοί του*, εκδ. Γαλαξία, Αθήνα 1968, σσ. 28-29.

*Εσύ στις δάφνης τ' ακροκλώναρα άπλωσες
κι' εγώ σε κάθε χόρτο και βοτάνι·
στεφάνι έχεις φορέσει από δαφνόφυλλα -
λίγο θυμάρι του βουνού μου φτάνει.
(Φευγάτα χελιδόνια)*

Πώς βλέπει τον εαυτό του ως ποιητή ο Δροσίνης συγκριτικά με τον Παλαμά;
Ποιες διαφορές μπορείτε να επισημάνετε στον τρόπο που βλέπει τον εαυτό του
ο Καρυωτάκης συγκριτικά με τον Μαλακάση;

Τ. Κόρφης: *Των μοναχικών ποιητών*⁷

*Κοσμική δεξίωση ποιητών
Και, βέβαια, η ποίηση δεν υπάρχει εδώ
Στα πολυτελή σαλόνια με τη λαϊκότεροη μουσική,
Στους επώνυμους, φουσκωμένους διάνους,
Στην κοσμική ηθοποιό,
Που με συγκινημένη, τάχα, φωνή απαγγέλλει
Τα ονόματα των διάσημων ξένων ποιητών: Ενός φίλου
Του Πωλ Ελύάρ, ενός μεταφραστή της Βίβλου
Κι εκείνου του παμπόνειρου Ναπολιτάνου
Με το ψαλιδισμένο μουστακάκι και τα πανούργα μάτια.
Καημένε Κέρουακ, εσύ που ξέρεις πόσο μεγάλοι
Είναι οι δρόμοι, που δεν οδηγούν πουθενά,
Κι ακροβατείς σε μια τροχισμένη λεπίδα
Μαχαιριού, περιφρονώντας κάθε εξουσία
Για τη νύχτα, εσύ ερωμένη κι εραστή,
Κρίνο της θάλασσας, που ανοίγεις και πεθαίνεις
Την ίδια στιγμή, εφήμερο έντομο,
Οδήγησέ μας από τα μονοπάτια του θανάτου
Στην πραγματική ζωή.*

Ποιες ομοιότητες στο περιεχόμενο μπορείτε να επισημάνετε ανάμεσα στο
παραπάνω ποίημα και στο ποίημα του Καρυωτάκη;

4. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΙΤΙ

1. Έχει ο Κώστας Καρυωτάκης, κατά τη γνώμη σας, συναίσθηση της υπεροχής του σε σχέση με τον Μαλακάση;
2. Ποια στοιχεία ειρωνείας εντοπίζετε στο ποίημα;
3. Να αναφερθείτε στη γλώσσα και το μέτρο του ποιήματος.

⁷ Κόρφης Τ., *Εγκώμια*, εκδ. Πρόσπερος, Αθήνα 1993, σ. 26.